

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра механічної та електричної інженерії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Безпека життєдіяльності та основи охорони праці

освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні економічні відносини
освітній ступінь Бакалавр

Гарант – Ольга Шкурупій, д.е.н., професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Розробник:

Дрожчана Ольга, старший викладач
кафедри механічної та електричної інженерії

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Дрожчана Ольга, старший викладач <i>Контакти:</i> ауд. 380 (навчальний корпус № 3) e-mail: olga.drozhchana@pdaa.edu.ua тел. 0661413901 сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/drozhchana-olga-ureshivna#
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини <i>ОПП Міжнародні економічні відносини</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Університетська освіта

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання сучасних теоретичних знань, умінь і навичок, необхідних майбутнім фахівцям для ефективного вирішення питань безпеки життєдіяльності та охорони праці у сфері їх професійної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь, навичок та здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності персоналу об'єктів господарювання в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій, формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів господарювання.

Компетентності:

загальні:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим

фахові:

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН23. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Програма та структура навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як оцінка небезпек.
- Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти Господарювання.
- Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки .
- Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціальні та психологічні чинники ризику. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях.
- Тема 5. Застосування ризик-орієнтовного підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайної ситуації.
- Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайній ситуації. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій.
- Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.
- Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.
- Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.
- Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.
- Тема 11. Основи виробничої безпеки.
- Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (292МЕВ_бд_2021)				заочна форма 292МЕВ_бз_2021)			
	Усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р		л	п	с.р
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	4	2	-	2	4	2*	-	2
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	6	-	2	4	4	-	-	4
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	6	-	2	4	4	-	-	4
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Основи здорового способу життя Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях.	6	-	2	4--	4	-	-	4
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій..	8	-	2	6	2	-	-	2
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-	6	2	-	4	4	-	-	4

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (292МЕВ_бд_2021)				заочна форма 292МЕВ_бз_2021)			
	Усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р		л	п	с.р
територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій								
Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.	8	2	2	4	6	2	-	4
Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	6	2	-	4	6	-	2	4
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	6	2	-	4	2	-	-	2
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	20	2	4	14	8	-	-	8
Тема 11. Основи виробничої безпеки	8	2	-	6	4	-	-	4
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	6	2	-	4	2	-	-	2
індивідуальні завдання: контрольна робота для заочної форми навчання					40			40
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

* настановча лекція була у 2 семестрі

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

	Розв'язування тестів			Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
	№1	№2	№3				
ПРЗ. Використовувати базові знання інформатики й сучасних інформаційних систем та технологій, навички програмування, технології безпечної роботи в комп'ютерних мережах, методи створення баз даних та інтернет-ресурсів, технології розроблення алгоритмів і комп'ютерних програм мовами високого рівня із застосуванням об'єктно-орієнтованого програмування для розв'язання задач проектування і використання інформаційних систем та технологій..	2	6	6	2	8	5	29

ПР10. Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень	12	8	8	12	16	15	71
Разом	14	14	14	14	24	20	100

Форми контролю результатів навчання (заочна ф.н.)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Розв'язування тестів	Виконання завдань контрольної роботи	Екзамен	
ПР3. Використовувати базові знання інформатики й сучасних інформаційних систем та технологій, навички програмування, технології безпечної роботи в комп'ютерних мережах, методи створення баз даних та інтернет-ресурсів, технології розроблення алгоритмів і комп'ютерних програм мовами високого рівня із застосуванням об'єктно-орієнтованого програмування для розв'язання задач проектування і використання інформаційних систем та технологій.	12	12	5	29
ПР10. Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень	28	28	15	71
Разом	40	40	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Розв'язування тестів			Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
	№1	№2	№3				
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	2	-	-	-	2	1	5
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	2	-	-	2	2	1	7
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	2	-	-	2	2	1	7
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику.. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях	4	-	-	2	2	2	10
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій.	2	-	-	2	2	2	8
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій.	2	-	-	-	2	2	6
Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.	-	6	-	-	2	2	10
Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	-	4	-	-	2	2	8
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	-	4	-	-	2	1	7
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	-	-	8	4	2	2	16
Тема 11. Основи виробничої безпеки			4	2	2	2	10
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	-	-	2	-	2	2	6
Екзамен						20	
Разом	14	14	14	14	24	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (заочна ф.н.)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Розв'язування тестів	Виконання завдань контрольної роботи	Екзамен	
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	3	2	1	6
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	3	2	1	6
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	3	2	1	6
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику.. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях	3	4	2	9
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій.	3	2	2	7
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях. Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій.	3	4	2	9
Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.	3	4	2	9
Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	3	4	2	9
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	3	2	1	6
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	6	6	2	14
Тема 11. Основи виробничої безпеки	4	4	2	10
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	3	4	2	9
Екзамен			20	
Разом	40	40	20	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – **екзамен**

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Практичні завдання, завдання з самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату

Академічна доброчесність

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики, навчальні фільми.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці: монографія. LAP Lambert Academic Publishing, 2019. 108 с.
2. Безпека людини у сучасних умовах: монографія. Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; за заг. ред. проф. В.В. Березуцького. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. 208с.
3. Дикань С.А., Іваницька І.О. Безпека людини. Університетський курс [Текст] Human Secursty: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 279с.
4. Запорожець О. Безпека життєдіяльності: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 448с.
5. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності: навч. посібн. Київ: Основа, 2016. 267с.
6. Запорожець О.І. Основи охорони праці: підручник. Київ: вид. ЦУЛ, 2019. 264с.
7. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці: навч. посібн. Київ: вид. ЦУЛ, 2019. 280с.

Допоміжні

1. Конституція України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кодекс законів про працю: закон України з змінами від 17.05.2012р. № 4711-VI. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці»: закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Положення про службу охорони праці: типові положення від 15.11.2004р. № 255. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.
5. Типові положення про навчання з питань охорони праці: типові положення від 26.01.2005р. № 15. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.

Інформаційні ресурси мереж Інтернет

1. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці.
URL: <http://dsp.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
URL: <https://www.dsns.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
URL: <http://www.fssu.gov.ua/>